

Přínos participace studentů na rozhodování o chodu a rozvoji školy pro školu/ pro studenty (názor ředitele školy) – podíl škol (v %)

Přínosy	Pro školu	Pro studenty
Vytváření otevřenější atmosféry a klimatu podporujícího vzdělávání	97,2	91,9
Posilování sounáležitosti studentů se školou	94,4	97,3
Získávání podnětů obtížněji viditelných z pohledu vedení školy	86,1	x
Možnost lépe odhadnout dopady realizovaných rozhodnutí zvýšení pravděpodobnosti pozitivních dopadů realizovaných rozhodnutí	38,9	64,9
Rozvoj dovedností a kompetencí studentů	x	51,4

Většina ředitelů vnímá participaci studentů na rozhodování o chodu a rozvoji školy jako přínosnou pro školu i žáky ve vytváření pozitivního školního klimatu a v posilování sounáležitosti studentů se školou. Pro školu vidí většina z nich přínos také v možnosti získat pohled studentů na různé záležitosti, které jsou z pozice vedení obtížněji viditelné. Přibližně dvě třetiny ředitelů spatřují zapojení studentů do rozhodování jako přínosné pro studenty z hlediska zvýšení pravděpodobnosti dosáhnout pozitivního dopadu realizovaných rozhodnutí. Pro rozvoj kompetencí a dovedností studentů hodnotí participaci studentů jako přínosnou pouze přibližně polovina ředitelů.

4 Závěry

Ve většině základních i středních škol mají žáci možnost se zapojovat do rozhodování o životě školy. Jejich hlas je však spíše poradní, aktivity jsou převážně řízeny a navrhovány pedagogy, kteří při rozhodování zohledňují názory žáků. Ve čtvrtině základních a necelé třetině středních škol je pak podíl žáků na rozhodování významnější.

Žáci se nejčastěji zapojují do mimoškolních akcí a jejich organizace, podílejí se na záležitostech týkajících se skupin žáků (např. vztahy ve třídě) a na rozhodování o materiálním vybavení a vzhledu školy. Ve středních školách žáci také častěji poskytují zpětnou vazbu škole (hodnocení učitelů) a náměty k výuce. Ředitelé škol vidí největší význam zapojování žáků do rozhodování ve škole v motivaci k odpovědnému přístupu ke svému životu i ke světu.

Nejčastější formou participace žáků na rozhodování ve škole je v základních i středních školách samospráva na úrovni třídy a neformální, účelově vznikající skupiny. Ve středních školách to jsou také žákovské parlamenty (52,7 %), které má zřízeno pouze 41,1 % základních škol. Situace základních škol je však z velké části ovlivněna zastoupením základních škol jen s 1. stupněm (37,2 %), z nichž většinu tvoří školy malotřídní, ve kterých převažuje neformální zapojení žáků do rozhodování, ovšem se stejně efektivním výsledkem i při neexistenci žákovského parlamentu. Vyšší podíl středních škol je naopak ovlivněn častějším zakládáním žákovských parlamentů v gymnáziích. Celkově jsou formalizované struktury zapojování žáků do rozhodování častější ve středních školách (především s maturitními obory).

Zjištěné údaje naznačují, že zapojení žáků do rozhodování v základních školách má oproti zapojení žáků středních škol méně výrazné dopady – žáci základních škol se v žákovském parlamentu tedy věnují spíše nácviku dovedností a organizaci různých aktivit. Podle ředitelů základních škol mezi cíle žákovského parlamentu patří nejčastěji zapojování žáků do života školy a pořádání akcí a projektů, zatímco důraz kladený na organizaci mimoškolních akcí ve středních školách je výrazně nižší. Žáci středních škol se pak častěji vyjadřují ke kvalitě výuky.

